

Het naturaliënkabinet van Koen Broucke

DE KUNSTENAAR ALS DIERENTEMMER

Koen Broucke (°1965) is niet alleen kunstenaar maar ook historicus. Voor de manifestatie 'O Dierbaar Antwerpen', een dierenfestival in de zoo en in enkele musea, treedt hij op als curator van de expositie 'Metamorphosis naturalis' in de Nottebohmzaal van de Stadsbibliotheek op het Antwerpse Conscienceplein. Hij confronteert ietwat vergeten oude boekwerken met eigen schetsboeken en werken van Marco Jacobs en Antonio Domènech in een prachtige 'natuurlijke historie'.

Paul DEPONDT

Broucke vond zijn inspiratie in een eerder bescheiden boekje van de zeventiende-eeuwse fijnschilder Johannes Goedaert (Joannes Goedartius of Joanne Goedardo), in diens in 1662 in Middel-

burg verschenen 'Metamorphosis Naturalis', een met schitterende kopergravures geïllustreerde geschiedenis van de metamorfose van rupsen tot poppen tot vlinders en andere insecten. Het boek was een 'bevindinge', een 'veranderinge' of 'ondervindinge', een op eigen waarnemingen vastgelegde impressie van al dat gewriemel. Het staat bij Broucke als een metafoor van het kunstenaarschap 'geboekstaafd': ook kunstenaars zetten hun waarnemingen om in metamorfoses.

Als curator is Broucke niet aan zijn proefstuk. Vorig jaar exposeerde hij in het Gentse Museum Dr. Guislain zijn 'kabinet van Dokter Hahneman', een overweldigend overzicht van de kunst en de fratsen van monomane, dolende en halfgestoorde geesten. Hij archiveerde er het werk van schizofrene meesters, zoals hij nu 'natuurlijke historieën' archiveert die hij aantrof in de dierenboeken van de Antwerpse zoo.

Al ruim 160 jaar (in 1843 werd de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen opgericht) kende deze verzameling zoölogische werken een sluimerend bestaan. De boekencollectie werd dit jaar in permanente bruikleen gegeven aan de Stadsbibliotheek. Broucke maakte als kunstenaar/curator een keuze uit de 88 boeken.

De tentoonstelling 'Metamorphosis naturalis' is eigenlijk een soort installatie in de barokke boekenzaal van de Stadsbibliotheek, een Wunderkammer op zich, met duizenden oude boeken op

de schappen. In vitrines zijn enkele schetsboeken en schilderijtjes van Broucke te zien, interpretaties van zijn eigen waarnemingen. Hij koos ook voor verrassende confrontaties: werken van Léon Spilliaert, 'bomenfoto's' van Marco Jacobs (bekend van zijn tentoonstelling 'These fragments I have shored against my ruins' in 1998), 'fossielen' van de Spaanse kunstenaar Antonio Domènech (die zich vooral heeft toegelegd op het maken van kunstenaarsboeken) en röntgenfoto's uit het Natuurhulpcentrum van Opglabbeek. Net als in zijn Gentse 'kabinet van Dokter Hahneman' vertoef je in de Nottebohmzaal van de Antwerpse Stadsbibliotheek in een soort schijnwereld waarin de werkelijkheid en de verbeelding door elkaar zijn gehusseld. Het is een door Broucke geëtaleerde 'frictie' van feiten en fictie, van nauwkeurige waarnemingen en verzonnen interpretaties.

De manier waarop hij dat doet, is heel bijzonder. De eigen ingrepen, tussen de uitgestalde ingekleurde koperplaten van de naturaliën, vallen nauwelijks op. Je drijft zonder het te weten mee in een vervlechting van kunst en wetenschap, van wat vroeger zo mooi 'bevindinge' en 'ondervindinge' werd genoemd. 'Metamorphosis naturalis' maakt deel uit van een expositieprogramma in de zoo, de Stadsbibliotheek, het Museum Plantin-Moretus en het Rockoxhuis. O Dierbaar Antwerpen werd samengesteld door een uiterst gemêleerd gezelschap van curatoren, wetenschappers, kunsthistorici, maar ook kunstenaars, schrijvers, fossielenjagers, amateur-biologen en knutselaars.

RÖNTGENFOTO VAN EEN BUIZERD MET HAGEL IN ZIJN LIJF. FOTO GEMAAKT IN HET NATUURHULPCENTRUM VAN OPGLABBEK.

Daardoor bieden de exposities, zeker in handen van 'dierentemmer' en gelegenheidscurator Koen Broucke, een verfrissend beeld op zoölogische rareiteiten, naturaliën en artefacten, én op dieren.

'Metamorphosis naturalis', tot 5 augustus in de Nottebohmzaal van de Stadsbibliotheek op het Antwerpse Hendrik Conscienceplein, di-zo van 13 tot 17 u. www.odierbaarantwerpen.be

'SCREENING YVES

